

Iskaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:
vse leto . . . 15 K
10.
Posamične številke stanejo 10 vin.
V Gorici se prodaja „Soča“ v vseh tobakarnah.
„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
Iskaja v Gosposki ulici št. 7 Gorici v I. nadstr. na desno.
Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Oglas in poslanica se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Maroško vprašanje.

Francija je bila predložila glede maroškega vprašanja dobro premišljene predloge Nemčiji, ali ta je dala na francoske predloge odgovor, s katerim so se sedaj bavili v Parizu.

Francoski ministri in državni tajniki so imeli v torek 3 ure trajajoče posvetovalje. Zunanji minister de Selves je poročal na široko ter dal najširše informacije o najnovejši fazi pogajanj, ter je predložil v glavnem črte odgovora, ki ga je on izdelal.

Ministerski predsednik Caillaux se je nahajal včeraj pri manevrih v vzhodni Franciji ter se vrne danes v Pariz. Odgovor Nemčiji se ima odposlati danes.

Nemčija stremi za tem, pridobiti si v Maroku povsem trdna tla. Nemčija hoče zase privilegirano gospodarsko stališče v Maroku. Francoska javnost sodi, da so nemški predlogi v celoti nesprejemljivi; nekaterim posameznostim je mogoče ugoditi, bistvo predlogov pa odklanjajo.

Ko pride odgovor iz Pariza v Berlin, bo trajalo zopet več dni, da se sestavi odgovor od strani Nemčije ter pride v Pariz, kjer bodo zopet reševali nemške predloge in potem morda zopet francoske v Berlinu. Vprašanje je pač težko in ne more biti hitro rešeno.

Francija se drži mirno in francoska javnost razpravlja stvarno dogodka, toda v Nemčiji nekam vre in Vsenemci so pokonci ter so zahtevali na velikem zborovanju v Düsseldorfu, da mora dobiti Nemčija ves zahodni Maroko. Zahtevajo, da morajo Francozi ugoditi vsem nemškim zahtevam, če ne pa naj se takoj ustavi pogajanja.

Francoski listi vprašujejo Nemčijo, kaj pravzaprav misli, ker vleče rešitev maroškega vprašanja tako na dolgo. Ali meni, da pride po tej poti do večjih koncesij? Odgovarjajo jej, da se moti.

Angleški listi povdarjajo, da čim bolj na dolgo se vlečejo pogajanja za Maroko, tim večja je možnost konflikta.

Med tem ko se vršijo pogajanja, pa močno trpi nemško narodno gospodarstvo. Med prebivalstvo Nemčije je zanešen duh vojne. Ljudje se v takem slučaju najprej bojijo za svoj denar. Zato pa jemljejo denar iz hranilnic. Milijone so že vzdignili. Dasi skušajo oblasti pomiriti ljudi, runi na denarne zavode ne prenehajo.

Francoski tovarnarji pa so vzdignili zadnje dni iz nemških bank 700 milijonov frankov. Ne pokajo še puške in kanoni, ali boj je že tu. V Nemčiji je to, da so vzeli francoski mali in veliki podjetniki svojo milijono iz nemških bank, napravilo najslabši utis in ljudstva se polasča misel, da ni upanja, da bi skoncala pogajanja ugodno, namreč da pride do vojne. Nato pa je prišla še vest, da so tudi ruski kapitalisti dvignili ogromne svote svojega v bankah v Nemčiji naloženega kapitala.

Nemčija je pripravljena na vojno, Francija tudi, Anglija istotako, Belgija in Holandija sta že sklenili dogovor v svrhu vzajemne pomoči, če izbruhne vojna.

Položaj je resen. To spričujejo tudi ukrepi angleške vojne in mornarične uprave. Vaje kavalarije so odpovedane. Pri dno prevažajo premog v škotska pristanišča. Angleži so zastražili vsa pristanišča. Nemci nakupujejo konje za nemško armado. — Francosko vojno brodovje je koncentrirano v Sredozemskem morju,

angleško brodovje križari v Severnem morju, nemško pa se je umaknilo v Kiel v varstvo topov.

Z angleške strani se posebno povdarja slabo finančno stanje Nemčije ter sodijo, da bi Nemčija ne pričela vojne radi slabih finančnih razmer.

Francosko časopisje je povedalo takoj, da francoski odgovor na nemške predloge bo prav miren.

Kakor poročajo iz Pariza, se deloma ugodni zahtevam Nemčije, razne zahtevane gospodarske koncesije pa je odklonila Francija. V odgovoru so posebno važne tri točke: 1. Francija si pridrži v Maroku popolno politično svobodo; 2. Francija priznava vsem velesilam v Maroku enakopravnost in 3. Francija jamči velesilam to enakopravnost na gospodarskem polju.

Pogajanja se bodo nadaljevala, ker so Francozi odbili razne točke, na katere pogajajo Nemci važnort.

Gledé francoskih koncesij Nemcem v Kongu poročajo, da se da Nemčiji direktni dohod do reke Kongo, dohod do morja dobiho malo severno od Libreville. Nemčija dobi večji del plovnega Ubangi poleg drugih rodovitnih delov.

Francoski odgovor dobi Nemčija danes ali jutri. Potem sledijo najbrže nova pogajanja, ako Nemčija ne sprejme točk francoskega odgovora.

Sadjerejci, krmite v zimskem času prekoristne ptičke!

Prošli teden sem obiskal podpisani nekega jako odličnega sadjerejca v Ribembergu. Mož se mi je bridko pritoževal radi letošnjih prežalostnih razmer, povzročenih po strašanski suši. A pritoževal se mi je pa tudi radi škode, katero so mu spomlad na sadnem drevju gosenice povzročevale. Imenoval mi je osobito gosenico tako zvanega zmrazilca ali pedeca, katero, gosenico namreč. Vipavci ednostavno mera imenujejo. Tako jo imenujejo pa zato, ker se, kadar hodi, ravno tako stezuje ter skrčuje, kakor človek svoj pedenj, ako z njim kaj meri. Tudi latinsko ime tega škodljivca spominja na mero, kajti, latinski zove se geometra. In ker imamo dva zmrazilca ali pedeca namreč velikega in malega, se zove prvi latinski geometra brunata, drugi pa geometra defoliaria. Nemeec imenuje tega škodljivca „frostspanner“.

Toraj osobito o tem škodljivcem se mi je odlični ribemberški sadjerejec pritoževal, da mu je v prošli spomlad vse sadno drevje objedel. No, jaz sem mu svetoval, naj v bodočnosti v zimskem času ptičke, kakor seničice, vrabiče, ščinkovce, krmi, pa bo to nadloge konec. Ker se je mož za stvar jako interesiral, povedal sem mu, kako se je v tej zadevi svoj čas na kranjski kmetijski šoli na Grmu godilo, in pozneji v Novem mestu samem. In ker gosenice gotovo tudi drugod po Primorskem škodo delajo, zvedo naj to po tem članku tudi vsi drugi interesi — sadjerejci.

Ko se je namreč kmetijska šola tam pričela, je bilo po obilem sadnem drevju toliko gosenic zalege, da je bila tedajšnjim učencem poglavita, dasi nikakor prijetna naloga, jo na vse mogoče načine uničevati. Pričelo se je pa tudi koj v dveh krmilnicah, ptičke v zimskem času redno krmiti. Posledica tega je bila ta, da so po

preteku le par zim gosenice popolnoma zginile, tako, da se na obiranje gosenic zalege nihče niti več zmisli ni. Isto se je zgodilo v Novem mestu. V Novem mestu ima skoro vsaka hiša svoj vrt, v katerem se nahaja sadno drevje. To drevje je bilo po raznih gosenicah tako napadeno, da je bilo groza. No ko se je pisec teh vrstic v Novem mestu naselil, je ukrenil nabiranje prostovoljnih denarnih doneskov, potrebnih za omisletev več ptičjih krmilnic. In nabralo se je toliko, da je bilo mogoče 5 krmilnic, na petih mestih postaviti. V teh je podpisani po zim redno vsak dan seničice, vrabiče, ščinkovce in druge tiče krnil. In po komaj trizimnem krmiljenju so izginile iz vseh vrtov po mestu gosenice tako, da je ni bilo v prošli spomlad in poletju skoraj najti. Potrebna krmila, namreč seme solnčnih rož, koruzno moko ter sirovi loj za seničice, ajdo in proso, oves pa za vrabiče in ščinkovce, nakupuje se tudi iz vsakeletnih prostovoljnih denarnih doneskov meščanov. Da, ti doneski so znašali do zdaj toliko, da je postalo mogoče v novomeški hranilnici mali rezervni fond naložiti, to pod naslovom: Novomeški vrabiči in drugi tiči. Krmiljenje samo se vrši tako, da ni ptičkom mize vedno pogrnjena, kajti sicer bi ne imeli vzroka po gosenicah zalegi stikati ter jo vničevati. One so le zjutraj vsak dan redno s krmi previdene, popoldne pa le ob času najhujše zime. Le loj je seničicam vedno na razpolago. Kar je pri krmiljenju poglavitih, je pač to, da se z istim ne preneha takoj, ko zima očrta in se spomlad bližati prične. Krmiti se mora tiče marveč toliko časa, da se pričnejo že pariti, in da se vsled tega za krmilnice sami več ne zmenijo. Tako se jih pridobi namreč za to, da gnezdijo v neposredni bližini krmilnic, in se ne potegnejo v bližnje goste. Da, kaj pametno je, ako se seničicam po drevju tudi pravilno narejene valnice razobesi. Gnezditve prav blizu vrtov, da v istih še celo, je namreč glede vničevanja gosenic največjega pomena. Vsi ptički in ne le seničice, pitajo svoje mladiče izključno le z živalsko ne pa rastlinsko hrano, to je z raznimi gosenicami, najrajši pa ravno z onimi mere in drevesnega belina in drugih. Da mora biti vsak ptičji lov absolutno prepovedan, razume se pač samo o sebi. Istotako razume se pa tudi samo o sebi tudi to, da treba tiste mačke, katere po ptičjih gnezdih po drevju stikajo, v stran spraviti.

Ako bi se po vseh sadjerejskih občinah na Primorskem, ptičke v zimskem času tako krmito, kakor je tukaj nasvetovano, prav gotovo bi bilo v kratkem času ob vse gosenice.

Kdor želi zvedeti, kako je ptičje krmilnice napravljati, kje za seničice seme solnčnih rož po ceni naročiti — bučna jedra so v obilni meri povžita seničicam škodljiva — izvoli naj se pisмено na mene obrniti. Pismu naj pa doda dve znamki po 10 vinarjev.

Vsaj pri vseh ljudskih šolah, kjer se krmilnice še ne nahajajo, naj bi v prihodnji zimi že postavljene bile. Tako unemalo bi se i otroke za prekoristno stvar, za krmiljenje ptičkov v zimskem času.

R. Dolénc

v Novem mestu na Dolenjskem.

Še s skupščine družbe sv. Cirila in Metoda.

S skupščine v Trzinu imamo poročati še to-le:

Družbno delovanje.

Podružnice.

Tajnik dr. Janko Šlebinger poroča nato o družbenem delovanju za šolstvo in poda splošni pregled o delovanju podružnic. Glavna črta družbe so njene podružnice. Od lanskega leta se je ustanovilo na Kranjskem 7 novih podružnic, in sicer Col nad Vipavo, Knežak, Nanos, Planina, Stari trg-Predgrad, Št. Janž na Dolenjskem in Št. Vid pri Vipavi. Delavnih podružnic je tedaj 98 z najmanj 7700 člani. Na število članov vplivajo razni momenti, ki so deloma gnotnega značaja, deloma pa je vplivalo na število tudi brezvestno hujskanje lastnih bratov. Na Štajerskem je bilo ustanovljenih 10 novih podružnic, že potrjene so tri; vseh delujočih podružnic na Štajerskem je sedaj 68, dveh, namreč v Šoštanju in v Gornji Radgoni, se še ni posrečilo vzbuditi iz spanja. Izmed koroških, ki jih je bilo predlansko leto, vsaj na papirju še 16, živi sedaj samo še 8. Vsaj nekoliko delavne so podružnice: Beljak, Blače-Loče, Borovlje, Celovec, Glinje, Kotnara ves, Prevalje in Tolsti vrh. — Na Goriškem je bilo ustanovljenih sedem novih podružnic, večinoma na kmetih: Devin, Tomaj-Dutovlje, Kred, Sv. Križ-Dobravlj, Selo-Vrtovin, Štanjel in Volčja Draga-Vogrsko. Sedaj je tam 42 podružnic in kakih 4600 članov. — Na Tržaškem je priraslo 5 novih podružnic: Lonjer, Sv. M. Magdalena Zgornja, Prosek, Vrdelca in Breg pri Trstu; število članov se je pomnožilo za kakih 550. — V Istri krepko delujeta podružnici Klanec-Ocizla-Materija in Kozina okolica.

Ameriški Slovenci imajo 36 popolnoma samostojnih podružnic. — Vseh članov podružnic je nad 17.000.

Letos je sprejela družba 3045 otrok v svoje okrilje, vzdrževala je 20 otroških vrtcev s 1329 otroki in 7 ljudskih šol z 32 razredi, ki jih je obiskovalo 1716 otrok. V družbenih šolah podučuje 12 moških in 22 ženskih učnih moči, 5 katehetov in 20 vrtnaric. — Tajnik se bavi nato s krmilnimi razmerami v Trstu, kjer Slovenci domačini ne uživajo niti onih dobrot, ki jih privoščijo država peščici Nemcev. Posebno pozornost je obračala družba na tržaško Slovenstvo, kjer je bilo v 2 razredih 652 učencev in 813 učenk. V Trstu zgradi družba svojim šolam pri Sv. Jakobu moderno šolsko poslopje. Da zadosti vsaj deloma goriškim zahtevam, je družba razen že obstoječe dvorazrednice v Krminu, letos sezidala v bližini državnega kolodvora, na Blanči v Gorici enonadstropno poslopje za vrtec in dvorazrednico. — Na Korškem imamo štirirazrednico v Št. Rupertu pri Velikovcu, katero je obiskovalo 66 dečkov in 111 deklic; kar znači nazadovanje za 7 otrok, čemer je krivo posebno, da šola nima pravice javnosti, sedaj je tam vpisanih 92 otrok. V Mariboru vzdržuje družba II. razred slovenske dekliške šole in otroški vrtec, ki sta v oskrbi šolskih sester. V Studencih

pri Mariboru sezida družba poslopije za dvorazrednico, otroški vrtec in telovadnico.

Nadzorništveno poročilo.

Prof. dr. Ilesič je nato prečital nadzorništveno poročilo.

V imenu nadzorništva usojam si poročati, da je imelo nadzorništvo družbeno denarno poslovanje v stalnem pregledu, deloma s tem, da se je nadzorništvo udeleževalo odborovih sej, deloma s pregledovanjem knjig in s skontracijo blagajne od časa do časa. V posebno zadoščenje mi je, da smem poročati, da je družbeno knjigovodstvo vzorno, tako da je iz pregledno vodenih knjig vsak čas mogoče razvideti stanje družbenega imetja. Enako je denarno poslovanje jako umno. S posredovanjem poštne hranilnice in z nalažanjem denarja v tekočem računu je vsak najmanjši družbi pripadli znesek takoj naložen plodonosno. Da ob tem položaju tudi nenadna skontracija ni podala niti najmanjše nepravilnosti, je upoštevati tembolj, ker denarni promet Družbe izkazuje jako visoke vsote. Zlasti moram potrditi, da v bilanci za leto 1910, predloženi slavnemu zboru, izkazani prejemki in izdatki ter izkazana Družbena imovina najde svojo oporo tako v družbenih knjigah kakor v resničnem stanju blagajne. Zategadelj imenom nadzorništva stavljam predlog ne samo, da se odboru podeli običajni absolutorij, ampak da slavni zbor izreče svojo pohvalo tako odboru, kakor še posebej družbeni pisarni. Sklepom tega poročila se usojam poudariti to-le: Res je, da znaša danes družbena čista imovina blizu en milijon kron. Na tem lepem premoženju ima Družba zahvaliti v prvi vrsti one po imenu znane rodoljube in rodoljube, ki so v svoji idealni ljubezni do svojega rodu naklonili Družbi naravnost kraljevski dar, zahvaliti moramo dalje izredno požrtvovalnost naroda slovenskega brez razlike stanu in sloja in zahvaliti na zadnje sedanje Družbeno vodstvo, ki ume s tem premoženjem gospodariti vestno in umno. Toda za slovenske razmere lepa vsota čiste imovine ne sme omejiti ali zmanjšati naše požrtvovalnosti. Redni izdatki za leto 1910 so znašali glasom bilance 196.615 K 91 v, torej blizu 200.000 K, kar odgovarja kapitalizovano 5 milijonov kron. Najmanje toliko bi morala znášati Družbena imovina, ako naj iz nje obrestí vzdržujemo vse Družbene zavode po današnjem stanju brez nadaljnjega poziva na požrtvovalnost naroda slovenskega; ako pa hočemo svoj delokrog razširiti, pa še več. Zakaj, le tedaj smemo reči, da se za trdni obstoj naših zavodov, šol in otroških vrtcev ni bati in da ima naše učiteljstvo zagotovljeno eksistenco, ako Družbeno delovanje krije glavnica, koje obrestí zadoščajo rednim Družbenim izdatkom. Donos sedanje čiste imovine, ki mora ostati nedotaknjena, krije komaj peti del Družbenih izdatkov; pridobitev ostalih 160.000 K je še vedno vezana na radodarnost slovenskega naroda, ki mu mora biti sveta dolžnost, da zbere vsako leto najmanj toliko za kritje rednih izdatkov in še nekaj več za pomnožitev Družbene glavnice. Sklepam torej s pozivom do slovenske javnosti: Ne odjenjaj v svoji dosednji požrtvovalnosti, pomni, da narod, ki je zmožen iz lastne svoje moči si ustvariti kulturno svojo eksistenco, si je že s tem, če tudi mal po število, priboril pravico sedeti v eni vrsti z velikimi kulturnimi narodi.

Z velikim navdušenjem je bilo sprejeto poročilo in njegov predlog, da izreče skupščina svojo pohvalo tako odboru, kakor še posebej družbeni pisarni, je bil soglasno sprejet.

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Ajdovščine. — Pri odboru podpisane podružnice S. P. D. se je zgasil onil obrtnik iz ajdovske okolice, ki se je čutil prizadetega po članku v »Soči« od dne 9. t. m. o poškodovanju naprav S. P. D. in izjavil, da je pred časom res našel njegov hlapec neko izravnano kašipotno tablo na cesti na Dol ter jo zopet postavil na njeno mesto. Pozneje jo je našel zopet vso razbito in jo vzel seboj domov, prebarval ter postavil doma z drugim reklamnim napisom. On (gospodar) je bil takrat odo-

ten, a je tablo, ko se je vrnil, dal odstraniti s svoje lastnine. Zato prosi, da se ga ne smatra kot sokrivca pri onem poškodovanju. Podpisani odbor jemlje to na znanje in izjavlja, da se ni hotelo tega g. obrtnika v omenjenem članku obdolžiti kot storilca onega poškodovanja, ampak, da je bil in je prepričan, da so to storile povsem druge, žal, do sedaj še neznane osebe. Za odločbo pod. S. P. D. v Ajdovščini: Šink t. č. podpredsednik.

Iz goriške okolice.

Iz Št. Frjana pri Gorici. — V 36. številki dne 7. t. m. »Novega Časa« me je napadel neki Št. Ferjanski dopisnik radi obč. blagajne. Pravi, da je prejšnji »Novi Čas« prinesel pomotoma notico, da je v obč. blagajni 600 K primanjkljaja. Sedaj trdi, da je že 6000 K, kar pa seveda ni resnica. Tudi klepeta, da je med Št. Frjanci radi tega strašno ogorčenje. Trdi tudi, da so njegovi pristaši pri sejah zahtevali, da naj se naloži ves denar na obresti. Resnica je pa, da je 18. avg. t. l. naš pristaš podž. g. Stekar predlagal, da naj se denar, ki preostaja, naloži na obresti. Pri prejšnjih sejah pa se to ni nikdar sklepalo. Mogoče se dopisniku sline cedijo po obč. tisočakih in zraven še po obligacijah v vrednosti 44.400 K, da bi jo potem lahko pobrisal čez lužo. Nadalje tudi trdi dopisnik, da nisem nič obč. denarja naložil na obresti do 1910. Pač pa kaže hranilna knjižica št. 27 od 19. avgusta 1909 na tek. račun, da je bilo naloženih pri »Kmečki banki« 16000 K, 6000 K pa je bilo tudi naloženih na obresti od 1. januarja t. l. Ako ne dokaže dopisnik, da obč. denar do 1. 1910. ni bil naložen na obresti, ga smatram kot zlobnega obrekovalca, lažnika in lumpa.

Ker pa dopisnik tako dobro zna farbatí ljudstvo in ker vse tako »resnično« govori, bilo bi prav, da bi se pod svojimi dopisi vedno podpisal.

Josip Klanjšček,

župan in obč. blagajničar.

Renče. (Volitev župana.) — Dne 11. t. m. se je vršila dopolnilna volitev župana. Županom je bil izvoljen podžupan Andrej Merljak. Po volitvi se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda 18 K.

Čukarija v Prvačini. — V nedeljo so priredili »čuki« v Prvačini svoje zveranje ter tako izzivanje mirnih naprednjakov, da je bilo domače ljudstvo močno ogorčeno. Klerikalni kolovodje ter slavni »čuki« se imajo zahvaliti edino le nekaterim starešinam ter voditeljem »Sokola«, ki so ogorčeno ljudstvo mirili, da ni prišlo do kakih izgrediv.

Nesramna farška kunjca — »Gorica«, nas v zahvalo še zraven zmerja z razgrajachi, tolovaji, junaki kamenja, gnilo sokolado itd. Prvačkovci si bomo to dobro zapomnili.

Vprašam pa slavne kaporjone okoli »Gorice«, kdo so bili oni razgrajachi, tolovaji in junaki kamnov, mi ali vaši slavni »čuki«?

Prišli ste v Prvačino izzivat, pa ne prirejat veselico. To smo se prepričali že koj zjutraj pri sv. maši, ko je pri pridigi neki slavni kaplanček menda izpod sivega Čavna, prišel hvalit in navduševat klerikalno čukarijo ter zabavljat čez naprednjake ter družbo sv. C. in M.

Rekel je, da smo naprednjaki (ali liberalci, kakor nam oni pravijo) brezverci ter pagani, da imamo več bogov, ker imamo narod v srcu na prvem mestu, in potem še le boga. Nadalje se je lotil družbe sv. C. in M. ter kričal, da ta liberalna družba ni narodu v korist, ampak v korist nekaterim naprednim voditeljem, kojim polni s kupčijo žepe. Rekel je, da smo cirilmetodarji biksarji, ker prodajamo biks družbi v korist. Ali ne ve oni kaplanček, da so v Prvačini dve Ciril-Metodovi podružnici, koji člani in članice si doma v Prvačini ne dovolijo od enega podgorskega kaplana, da jih zmerja z biksarji in enakimi imeni!

Popoldne pa je prišlo izzivanje do vrhunca. Na veselilnem prostoru (za Sok. domom) so klerikalci nadlegovali naprednjake, ki so iz radovednosti mirno gledali čukovsko zveranje. Posebno se je odlikoval načelnik goriški, »Čukov« šotar Medvešek ter dobro znani »Luka brez klobuka«. Posebno pa zadnjemu bomo prvaški »Sokoli« o priliki povedali, kdaj je postal »Sokolski dom« podružnica

neke laške banke iz Gorice, kakor se je on izrazil. Klerikalci so uhajali v napredne gostilne, nadlegovat mirne prvaške naprednjake. Po cesti so kričali: Na zdar »Orli«, dol s »Sokoli«, »Prvačina je propala« itd. Ha, gospodje okoli »Gorice«, ali niso ta dejstva izzivanje? Zahvalite boga, da ste vsi srečno odnesli zdrave glave iz napredne Prvačine. Da pa nas ne boste zmerjali s tolovaji ter junaki kamenja, bodi Vam povedano, da imam pisec teh vrstic debel kamen, ki je priletel skozi okno vipavskega vlaka iz roke klerikalnega rudečesrajčnika ravno meni v nogo!

Za danes dovolj, — po potrebi še kaj! Na zdar! Prvačkovci.

Naročajte, ponudite, — — — — —
zahtevajte in pijte samo — — — — —

Tolstovrško slatino.

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in uamizna kislá voda. Od vsakega zabeja plača podjetje v narodne namene 90 vin., kamor naročnik določi. — Naslov: Tolstovrška slatina. pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Družba sv. Cirila in Metoda.

Zahvala.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakeršenkoli način pripomogli, da se je 26. glavna skupščina v Trzinu dne 10. septembra t. l. izvršila tako sijajno.

Imenoma se zahvaljuje pripravljalnemu odboru, v prvi vrsti njega načelniku g. notarju Marinček-u, tržiški podružnici, ki je po svojih odbornikih in članih prekrbela vse za prisrčen sprejem skupščinarjev, nadalje tržiškemu Sokolu in bral. nemu društvu, čitalniškemu pevskemu zboru iz Kranja, pevskemu društvu »Lira« iz Podbrezj, orkestru »Sloga«, sploh vsem društvom, korporacijam in posameznikom, ki so sodelovali pri vsprejemu in pri veselici. Prisrčna hvala za iskrene, navdušene pozdravne govore, gosp. prof. dr. Ilesiču za ganljivi govor na grobu mecená Viljema Polaka, vse priznanje otroški vrtarici gđc. Ivanki Kastelčevi in malim gojencem otroškega vrtca »a lepe deklamacije in igrice. Hvala vsemu zavednemu prebivalstvu prijaznega trga Trzin in vsem prebivalcem ob lokalni železnici, ki je sprejemalo skupščinarje z bratskimi čustvi in narodnimi prapori. Hvala pa tudi vsem cenjenim zborovalcem, vsem cenjenim delegatom naših posameznih podružnic in zastopnikom pokroviteljstev in sploh vsem udeležnikom, ki so vsak po svojih močeh pripomogli k prelepo vspelemu zborovanju letošnje velike skupščine.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

dne 12. septembra 1911.

Andr. Senekovič l. t. Anton Berce l. r.
prvomestnik. tajnik.

Iz Pevme so darovali za družbo sv. C. in M. gospod Anton Gravner 2 K, gospa Ana Jug 80 v. Nabiralnik gospoda Ivana Pavlina na Brdih K 3,20.

Šola na Blanči.

Slovenski stariši!

Vpisovanje za otroški vrtec in prvi razred se vrši v šolskih prostorih v petek in soboto dne 15. in 16. t. m. od 8.—10. ure pred. in od 3.—6. ure pop. ter v nedeljo, dne 17. t. m. od 9.—11. ure predp. Redni pouk začne v četrtek dne 21. t. m.

Slovenski otrok v slovenske šole!
Odbor Ciril-Metodove družbe.

Domače vesti.

Smrtna kosa. — Sinoči ob 8. uri je preminul g. Josip Jakil iz Rupe. Pokojnik, ki je dosegel visoko starost 81 let, je oče gg. Jakil iz Rupe. Pogreb se vrši jutri ob

7¹/₂ uri zjutraj. Razžaloščenim rodbinam naše iskreno sožalje!

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici (podružnica Glasbene Matice v Ljubljani) najznanja, da prične redno vpisovanje učencev v društveno šolo za klavir, gosli in petje v petek, dne 15. septembra t. l. in traja vse dni do vstevši soboto dne 23. septembra t. l. od 10. ure dop. do 1. ure pop. v društvenih prostorih ulica Sv. Ivana št. 7. — Radi boljše določitve učnih ur je v interesu učencev, da se oglasijo za vpis v navedenih dneh, pri poznejših prijavah se bo moralo ozirati na razpoložljivost časa.

Izredni občni zbor dne 17. junija t. l. je določil za leto 1911/12 članarino starišev 1 K na mesec, vpisnina za vsakega učenca letno 1 K; učnina za posamezne predmete: teorija (obligatno) 2 K za semester, klavir 4 K mesečno, gosli 4 K mesečno, solopetje 8 K mesečno. Za eventuelne druge predmete se določi učnina po dogovoru. Odbor.

Šolske knjige naj kupujejo slovenski učenci in dijaki v domači knjigarni A. Gabršček v Trgovskem domu.

C. kr. gimnazija v Gorici. — Naznani- lo o začetku šolskega leta 1911—1912. I. Vpisovanje nanovo vstopajočih učencev v prvi razred (s slovenskim učnim jezikom) se bo vršilo dne 16. septembra od 9 do 12. ure. Tedaj naj učenci v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ali pa po pošti predložijo sledeča izkazila: 1. krstni (ali rojstni list, s katerim učenec dokaže, da je deseto leto že končal, ali da ga bo končal še v l. 1911. 2. obiskovalno spričevalo (šolsko naznaniilo itd.) kot dokaz dosedanje ljudskošolske izobrazbe. NB. Na pozne prijave se ne bo oziralo. Sprejemni izpiti se bodo vršili dne 17. septembra od 10. do 12. ure dopoldne pisмено, od 2 ure dalje ustmeno. NB. Učenci morajo priti točno ob napovedani uri.

II. Nanovo vstopajoči učenci II. do VIII. razreda se bodo sprejemali dne 17. septembra od 11. do 12. ure. Prinesti morajo s seboj krstni (rojstni) list, zadnji dve spričevali, in morebitne odloke o oproščenju šolnine in o podelitvi ustanov.

Dosedanji čuenci našega zavoda se morajo zgledati dne 18. septembra dopoldne s spričevalom leta 1910/11.

Dodatni, ponavljalni in morebitni sprejemni izpiti (za II. do VIII. razr.) se bodo vršili 16., 17. in 18. septembra.

Popravek. — Sklicevaje se na § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da objavi čislano uredništvo »Soče« v postavnem roku in na pristojnem mestu to-le:

»Soča« z dne 9. sept. t. l. piše: »Na shodu »Slov. kat. delavskega društva« v »Centralu« v nedeljo se je delavski farbar, ki sliši na ime dr. Andrej Pavlica, obregnil ob znano narodno podjetje ter govoril o nepravem in lahkomišelnem gospodarstvu« in dalje: »Značilno pa je, da stvar z onim podjetjem tako veseli lepo dušo semeniškega profesorja, da je moral dati temu duška na javnem shodu.«

Na to izjavljam, da me stvar z onim podjetjem ne veseli in da torej tudi nisem dajal na javnem shodu duška svojemu veselju.

V Gorici, dne 11. spet. 1911. Dr. A. Pavlica.

Opomba uredništva: Kaj bo sedaj popravljaj in izjavljaj g. dr. Pavlica! To, da se je zaletel v ono podjetje, pač ni tikalo na delavski shod. To ve vsak in tudi dr. Pavlica. Zato je sodil vsakdo tako, da je dr. Pavlica, ker se je obregnil ob ono podjetje, pokazal le svoje veselje, katerega se sedaj brani. Kaj se bo branil sedaj, ko je že izgovoril, kar mu je bilo na srcu. Pametni je bi bil storil semeniški profesor, da ni poslal te popravkarske izjave!

V Belemgradu je umrl odvetnik Uroš Kuzmanovič, v čegar hiši je marsikateri Slovenec, ki je došel v Beligrad, užival gostoljubnost. Njegova soproga je Slovenka, sestra nadučitelja R. Megušarja v Podzemlju na Kranjskem. Kuzmanovič v javnosti ni nastopal. Dosegel je starost 47 let. Zapušča soprogo in 15letno hčerko.

Vpisovanje v »Dijaško kuhinjo« se bo vršilo dne 18. in 19. t. m. od 11 do pol-dne v prostorih v ulici sv. Ivana št. 7. — Za sprejem se mora vsakdo izkazati z zadnjim šolskim spričevalom. Oni, ki mislijo prositi za brezplačen sprejem, morajo prinesiti s seboj tudi ubožno spričevalo. — Odbor.

Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici bo vpisovanje za vstop v kak višji tečaj razen prvega (v II., III., ali IV.) v soboto, dne 16. septembra t. l. od 9.—12. ure dopoldne. Ta dan in pa dne 18. in 19. septembra se izvrše tudi sprejemni in ponavljalni izpiti.

V sredo, dne 20. septembra ob osmih zjutraj 50. otvorenih služb božja, po maši pa v šolskih razredih objava disciplinarnega reda in urnika.

V četrtek, dne 21. septembra, prične redni pouk.

Pevska vaja Slov. bral in podpornega društva se bo vršila drevi ob 8^{1/2} v društvenih prostorih. Gg. pevci so ujudno vabljeni, da pridejo vsi!

Umrl je v Gorici Adolf dr. Codermas, urednik in lastnik dnevnika »Il Gazzettino Popolare«. Pobrafa ga je sušica, ki ga je mučila dolgo časa. Pokojni je bil svoj čas mestni živinozdravnik, izdajal je list »Sentinella« ter bil v ospredju »odrešilnega gibanja« med tukajšnjimi Lahi. To gibanje ga je zapletlo tako, da je prišel v zapor na Tirolsko ... Potem so ga zapustili nekdanji prijatelji, Codermas je bil šel v Italijo pa se je kmalu vrnil ter se posvetil žurnalistiki. Ubiral je v svojem listu mirnejše strune ter delal na spravo med Lahi in Slovenci. Jutri popoldne ga pokopljejo na tukajšnjem pokopališču.

Slovenska trgovska šola v Trstu (ulica Acquedotto 20/I.). Vpisovalo se bo dne 16. in 18. septembra 1911 od 9.—11. dop. od 3.—6. pop. Učencem se je oglašiti v spremstvu starišev ozir. njih namestnikov, ali jim je pa prinesli rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o cepljenju koz. in o očeh. Učenci, ki že pripadajo zavodu, se zglasijo dne 19. septembra od 9.—12. dop. V pripravljani tečaj se sprejemajo učenci, ki so dopolnili 13. leto in dokažejo z zadnjim šolskim spričevalom zadostno predzobrazbo. V 1. letnik vstopijo lahko vsaj 14 let stari absolventi meščanskih in nižjih srednjih šol ter oni, ki dokažejo pri sprejemnem izpitu, da jim bo mogoče s pridom slediti pouku. Sprejemni in ponavljalni izpiti bodo dne 19. septembra od 8. ure zjutraj na 3. dnu pouk se prične dne 20. septembra — teljstvo.

Dezertiral je 9. t. m. neki racunski podčastnik iz Kanala in jo pobrisal čez mejo, ko je bil poneveril nekaj denarja. V Podrežki se je predstavil finančni straži, ki ga je aretirala in razorožila.

Proti večeru je šel g. postajevođa Pahor iz Kanala proti meji in je ugledal begunca, ki se je razgovarjal z laškimi fin. stražniki. Med govorom se je bil begunc nehoti preveč približal meji in jo je prekoračil na našo stran. V tem trenutku ga je g. Pahor aretiral in odvedel v Kanala. Italijanski finančni stražniki so hoteli iti beguncu na roko in g. Pahor je moral z orožjem v roki prisiliti finančne stražnike, da so opustili to svojo namero.

Ujeti vojak se piše Loboda.

Železničarsko gibanje. — Vlada žuga z militarizacijo železnic, ako bi prišlo do železničarskega štrajka; imela bi na razpolago železniški in brzojavni polk, pionirsko moštvo; železničarji-rezervisti bi bili vsi poklicani v službo!! — No, pa kaj bi ti opravili, če bi štrajkali vsi železničarji?

Vse, samo slovensko ne! — Iz mesta: Te dni je hodil po trgovinah magistratni uslužbenec, ki popisuje učence za večerno trgovsko šolo. Pride v neko odločno, tudi na zunanje, slovensko trgovino, ter pozdravi seveda italijanski. Na pozdrav: kakšen jezik govorite? Odgovor: slovensko (nalašč). On: češko, poljsko, rusko? Odgovor: slovensko. Nato je mož lomil slovenščino na: »ga imate garzon«, ter trdil, da gori navedene slovenske jezike zna boljši, ter je celo »držal« lekcijo o slovanstvu. Ko ni nekaj razumel, je dejal: povejte po nemško. Odgovor: nemško nečem sedaj govoriti. On: jaz pa znam vse jezike, tudi francoski. Pri vas pa če govorite samo slovenski, ni to nobena trgovina, nego samo komedija. S tem pozdravom je mož odšel s korakom goriškega magistratovca.

Toraj, vse drugo samo slovenski ne. Ali naj počakajo še malo, in odigrana bode njih »komedija« na magistratu; kajti Slovenci smo tukaj, če tudi nas na magistratu nečje poznati in vedno več je nas!

Gibanje med poštarji. — Z Dunaja poročajo, da so v torek sklenili zastopniki

avstrijskih poštarjev v posebni seji, da se poslužijo energičnih sredstev za končno izpolnitev zahtev poštarjev. Poleg zboljšanja napredovanja v službi, zahtevajo poštarji ureditev aktivitetnih doklad in primerno draginjsko doklado. Ker se pa te zahteve krijejo z zahtevami železničarjev, se je sklenilo stopiti z njimi v zvezo v svrhu skupnega postopanja.

Preneumno. — »Gorica« čveče na koncu svoje notice o »Herostratu« v soboto zopet o »gospodih, ki nam hodijo pravit, da obsojajo Gabrščka in »Sočo«. — »Nam«! Kdo pa so tisti »nam«? H Gregorčiču ne gre nobeden, s člani uredništva »Gorice« ne govori noben naprednjak; razumeti je namreč notico v »Gorici« tako, da naprednjaki obsojajo Gabrščka in »Sočo«. — S tisto »obsodbo naprednjakov« prihajajo klerikalci dosledno vselej, kadar se jim pove kako bridko v obraz ter se jih zadene, da pihajo kot gadje. Na to je prav getovo vselej v »Gorici« odgovor, da tudi naprednjaki obsojajo »Sočo« in pa Gabrščka. Je že preneumno. Zmerom gojde eno in isto. Glasovi iz te lajne so tako zoperni, da škodujejo le klerikalcem samim. Ubogi bravci, ki požirajo take bedaste izmišljotine. — Pripeti pa se včasih, da kdo, ki ni ne klerikalec ne naprednjak, potegne srborite gospode, sedeče pri političnih vina, z zabavljanjem na Gabrščka, ker jim to tako dobro dene. So pa tudi taki, ki v napredni družbi strahovito zabavljajo na klerikalce, v klerikalni pa na »liberalce«. — »Goričini« može pa so tako brihtni, da ne čutijo, kako jih vlečejo izvestni ljudje.

Slavnost 10 letnice in razvitja zastave Št. Jakobške čitalnice v Trstu, ki se je imela vršiti dne 13. avgusta, a je bila baje iz zdravstvenih ozirov prepovedana, se vrši prihodnjo nedeljo 17. t. m. na prostornem zemljišču g. Preloga (Kons. društvo Jadran) za cerkvijo sv. Jakoba.

Ta slavnost obeta biti nekaj izrednega, ker je že do sedaj prilašenih k sodelovanju 24 društev s 16 zastavami, ki bodo ponosno plapolale po tržaških ulicah.

Slavnosti se vdeleži kakor se govori tudi tržaško Sokolstvo; kar bo dalo slavnosti še slavnostneje lice in bo ob enem tudi za širjenje Sokolske misli velikega pomena, ter bo podlaga postavitvi temelja bodočemu Št. Jakobškemu Sokolu v Trstu.

Jubilantinja Št. Jakobška Čitalnica se trudi, da ostane ta dan zapisana z zlatimi črkami v zgodovini tržaških Slovencev.

Pridite zato mili bratje ta dan v Trst, k ti velepomembni slavnosti Na svidenje kliče: Vipavski.

»Goriška slovenska mladina« naznaja, da se bo vršil IV. redni občni zbor 23. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela »Zlati Jelen«.

V slučaju nesklepčnosti vrši se pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih občni zbor.

Opozarjamo vse člane, da se občnega zbora vdeleže polnoštevilno, da bodo imeli vpogled v celotno društveno delovanje odbora in raznih odsekov. Na svidenje! Odbor.

Zlato dolgo verižico je prodajala neka ženska po Gorici. Rekala je, da jo proda za 230 K. Slednjič je res dobila nekoga, ki je bil na lim. Dal jej pa ni zahtevane svote, ampak 39 K — vse skupaj pa je bilo vredno kake 3 K. Ono žensko, ki se piše Helena Brajuha, doma iz Pulja, so aretirali na južnem kolodvoru.

Aretili so v Gorici 32letnega Karla Kulota iz Gorice, ker je na sumu, da je izvršil razne sleparije.

V Krminu so aretirali krčmarja V. Paschiera, italijanskega podanika; ker sumijo, da bi bil on okradel poštni urad v Krminu. Paschiera pa pravi, da je nedolžen ter da je bil ono noč v Trstu.

Sokolski vestnik.

»Sokol« v Gorici priredi v nedeljo dne 17. t. m., kakor je objavljeno po plakatih, na Katarinijevem vrtu svojo veselico.

Program je izbran ter bode slavnemu občinstvu pokazal napredek »Sokola« v Gorici. — Med drugim proizvajale se bodo prvič skratne vaje na treh konjih. — Vaje te so lepe in zahtevajo veliko truda ter popolne pričujočnosti duha vsakega posameznega proizvajalca. — Skupine bode proizvajalo članstvo in naraščaj

skupno in to na bradlji, konju in dveh kozah. Prvič na Goriškem pa se bodo izvajale ob noči vaje z gorečmi kiji. — Je to točka, ki bode ugajala gotovo vsakemu obiskovalcu. — Ostali netelovadni program pa je tak; da bode lahko vsak z njim zadovoljen.

K vsakemu dobremu vspehu pa je potreben dober obisk s strani občinstva in tega pričakujemo. — Na zdar!

Veselica prične ob 4. pop.

Telovadno društvo »Sokol« v Prvačini bode imelo dne 24. t. m. letni redni občni zbor ob 2. uri popoldne v Sokolskem domu z navadnim dnevnim redom.

Računi stavbe »Sokolski dom« so razporeženi v sokolskem domu (soba na levo) od dne 17. t. m. dalje. Ogleda si jih lahko vsaki brat kakor tudi vsaki prijatelj sokoštva, kateri je prispeval k zgradbi. Na zdar! Odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Tečaj za šivilje v Komnu je bil zaključen dne 7. t. m. po poduku, ki je trajal tri tedne. Vseh učenk je bilo 27. Vspeli poduka je povsem zadovoljiv.

Znižanje tarifov za prevažanje krme in stelje. — Železniško ministerstvo je sklenilo znižati tarife za prevažanje krme in stelje za 50% na vseh državnih železniških progah ter na lokalnih železnicah, nahajajočih se v državnem obratu. Ta naredba stopi takoj v veljavo ter ostane v veljavi do konca leta 1912.

Cene istrskega namiznega grozdja. — Trgovsko-obrtna zbornica v Rovinju je določila za namizno grozdje take-le cene: Koper, moškata K 38, belo K 33.50, črno K 31, Izola, grozdje na sploh K 27.33, Piran K 30, Umag K 28; Poreč K 28; Lušinj, moškata K 36, drugo grozdje 30; Čres K 28.

Goriška kolesarska zveza.

Ustanovni občni zbor kolesarskega društva »Ilirija« v Gorjanskem se bo vršil dne 17. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne g. Ludv. Blažiča. Vabi se torej vse prijatelje tega športa, da se polnoštevilno udeležijo, ker je društvo važno in potrebno. Pripravljani odbor: Vinko Rudež, predsednik, Dragotin Petelin, tajnik.

Politični pregled.

Rekonstrukcija ministerstva. — Baron Gautsch potrebuje zanesljivo večino, ako hoče jeseni spraviti pod streho obrambni zakon, finančno reformo ita. Zato pripravlja razne spremembe v svojem ministerstvu. Obnoviti hoče institucijo ministrov-rojakov, tako da bi dobili Čehi in Nemci ministra-rojaka. Čehi dobijo primerno število svojih ministrov, vprašanje je sedaj, kaj bo z Jugoslovani? Nemci so odločno proti temu, da bi bili Jugoslovani zastopani v ministerstvu. Gautsch hoče imeti zase glasove Jugoslovanov, ali ministra jim ne misli dati. Najbrž ga tudi ne bo, samo slov. klerikalci bi dobili kake subvencije, kaj strankarskega, namesto da bi imeli Jugoslovani v ministerstvu svojega zastopnika. Kravja kupčija je že pripravljena.

Ogrski proračun. — Khuenova vlada razširja o proračunu za leto 1912., ki ga hoče predložiti državnemu zboru koncem septembra, same lepe reči. Pravi, da bodo stroški za brambno reformo veliko manj-

ši, nego se je mislilo, da pa se bodo stroški za socialne in kulturne namene ravno toliko zvišali kolikor za militaristične! Že mogoče, samo izplačali jih ne bodo.

Češki deželni zbor je sklican na dan 20. t. m.

Iz Maroka poročajo, da so doživele španske čete občuten poraz. En regiment so Maročani čisto pobili. Španska vlada je odredila mobilizacijo.

Razne vesti.

Zločinsko habico so aretirali v Trstu. — Imenuje se Ana Bajec. Ta je bila prav podjetna, »fabrikantinja angeljkov«, vedno pripravljena za denar za vsako »diskretno pomoč« in to z neverjetnim cinizmom. Deklice in dame »najboljše družbe« so se zatekale k njej, da bi zakrile posledice svojih grehov. Glede otroških trupelec, najdenih svoječasno v cerkvi Sv. Vincenca Pavla in na Opčinah, je baje že dokazano, da je Bajčeva imela svoje prste pri tej stvari. Posluževala se je vseh mogočih sredstev, da bi se iznebila trupelec. Navadno je kupovala — zdi se sicer nekam romantično — šopek cvetlic, skrila med cvetlice žalostne ostanke nastajajočega živega bitja in položila šopek v raket k tej ali oni mrtvi ženski, do katere je prihajala v žalobni dom pod to ali ono pretvezo. Večinoma je opravljala to manipulacijo v bolniški mrtvašnici. Celo spravljala je trupelca v kako škatljo in jih sama zakopala na grobu svoje matere. Kazenska preiskava je dovela še do drugih grozot. Babica-hijena je bila tudi jako podjetna sovodnica. Ko je stanovala v ulici Salice 21, je vzdrževala pri sebi pravcat lupanar za gurmande iz »najfinejših« krogov. Upati je, da ne bo z ozirom na one »fine« gospode ta škandal potlačen (kakor se je že enkrat zgodilo). — Bajčeva je imela tudi ljubimca, nekega Antona Babulih (ne Pikenlič), ki jej je bil zvest pomagač pri njenih zločinih. Bajčeva je tako po aretaciji tajila, nazadnje pa je začela priznavati svoja hudodelstva. Rekla je v svoje opravičenje, da je bila ona ravno tako »ustvariteljica angeljev«, kakor vse druge babice!

Umetniška razstava v Trstu. — Vršijo se priprave za stalno umetniško razstavo v Trstu. Prva bo razstava slovenskih umotvorov. Otvori se najbrže dne 15. oktobra t. l.

Velikanski požar v Antwerpnu. — V pristaniščnem skladišču je izbruhnil požar, ki se je nagloma razširil. Železniška postaja in več bližnjih poslopji je upepeljenih. Sedem oseb je poškodovanih. Škoda je okoli 15 milijonov.

Bruhanje Etne. — Na Etni je odprtih 32 žrel; 7 teh bruha lavo, druga dim; kamenčke in pepel.

Tok lave iz Schiglitona je razdejal pokrajinsko cesto; železniški promet je pretrgan. Lava je opustošila mnogo vinogradov. Ulice v Kataniji so polne pepela, ki pada iz Etne. Čuti je večkrat potresne sunke.

Francoski aviatik poročnik Chartand je padel iz aeroplana ter umrl za poškodbami.

Kolera se v Turčiji širi dan na dan. V Skopljem je bilo zopet 10 novih slučajev kolere. Segla pa je tudi že v kraje, kjer je doslej ni bilo.

(Dolge na četrti strani.)

Dva učenca, ki se bosta hranila v »Dijaški kuhinji«, sprejme na stanovanje slovenska družina v svoji novi hiši. Pojasnila daje tudi predsedstvo Dijaške kuhinje

Tužnim srcem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je preminul naš prelubi oče ozir. stari oče, gosp.

JOSIP JAKIL

sinoči ob 8. uri v 81. letu svoje starosti.

Pogreb predragega pokojnika se vrši v petek 15. t. m. ob 7^{1/2} uri zjutraj na domače pokopališče v Rupi.

Brez posebnega obvestila. — Prosi se za tiho sožalje.

V RUPU, dne 14. septembra 1911.

Družine:

Andrej, Fran, Josip Jakil in Emilija Čolar roj. Jakil.

Poldrug milijon dolgov je zapustil knez Radziwill, kakor poročajo iz Lvova. Pred begom je prodal svojo bogato zalogo žita za sramotno nizko ceno 100.000 K, si izposodil večje svote ter nato pobegnil v spremstvu svoje prijateljice v inozemstvo. Zapustil je svojo ženo z družino v največji bedi in pomanjkanju.

Vročina v Nemčiji. — Iz Ahena poročajo, da je umrla pri vojaških vajah 7 vojakov za solnčario.

Za Luegerjev spomenik so nabrali doslej 270.000 K, potreba pa je, kakor je projektiran spomenik, najmanj milijon K. Odbor za zgradbo spomenika na Dunaju je sklenil, obrniti so na mestni svet, da bi dal 250.000 K za spomenik. Nekateri dunajski listi protestirajo proti temu, češ, da bi se vrglo proč 250.000 K v času, ko je na Dunaju polno ljudi brez strehe in so radi bede samomori na dnevnem redu.

Nemški cesar in gostilničarji. — V Kaslu je govoril nemški cesar proti alkoholizmu. Gostilničarji in kavarnarji so radi tega razjarjeni in njihovo glasilo »Gastwirt« odgovarja nemškemu cesarju takole: »Cesar je obsojal dijaške navade popivanja. Dobro bi bilo, osvežiti mu spomin. Ali ni bil v mladosti na vseučilišču v Bonnu? Takrat se ni strašil pred pijačo. V ostalem oni, ki je ustvaril Germanijo, je pil od jutra do večera pa je imel svojo pamet v popolnem redu. Nemški junaki, ki so potokli Francoze leta 1870., so bili močni možje, ki so pili; oni pa, ki gredo po opičje za apostoli vzdrževanja, kažejo, da se bojijo piva kakor bi bili postali deklice.

Te dni je vojaška Francija nesramno postopala z nemškim narodom. Dokler je živel Bismarck in dokler se je v Nemčiji pilo, bi se ne bil nihče predrznil, reči kaj takega. Takrat so imeli Nemci še mišice, ali današnji vodopivci v Nemčiji jih nimajo več ter so jim ljubše šege in navade listerizirani žensk.

C. kr. avstr. državne železnice.

Odredbe za obvladanie jesenskega tovarnega prometa. — Vsako leto v jeseni se stavijo na železniško upravo glede transportov večje zahteve, ki dopuste kljub vsem od železniške uprave tem povodom često z velikimi troški zvezanim odredbam in pripravam gladki razvoj tovarnega prometa le tedaj, če podpira tudi občinstvo, ki odpošilja blago, v svojem dobro razumljenem lastnem interesu kar najkrepkeje prizadevanje državno železniške uprave, ki merijo na brezhubni razvoj jesenskega prometa.

Vsak posamezni odpošiljatelj je v stanu, da pripomore k dosegu željenega cilja, s čim možnejšim upoštevanjem sledečih navodil koristi ne le celokupnosti, ampak v prvi vrsti tudi samemu sebi. K sredstvom, ki so v tem oziru odpošiljateljem na razpolago, spadajo:

1. Takojšnje dobivanje ozir. odpošiljanje takih surovin in proizvodov, katere se more že sedaj nabaviti, event. preložitev nenujnih transportov za zimski čas.
2. Čim možno dalekosežna uporaba brzojavnega, zlasti pa telefoničnega objavljanja dosepelega blaga.
3. Pričetek nakladanja takoj po pravi vozi.
4. Pričetek nakladanja kakor hitro mogoče.
5. Izkoriščanje zgodnjih jutranjih in večernih ur za skladiščenje ozir. nakladanje.
6. Pravočasno in na najpotrebnejše omejeno naročanje voz.
7. Čim možno izkoriščanje nakladne teže in prostornine pripravljenih voz.
8. Zelo hitro odvažanje dosepelega in v skladiščih shranjenega blaga.
9. Preklic morebitnih prepovedi glede dovažanja blaga od septembra do decembra.

Posebno pa se mora opozoriti na to, da se more na pripravo voz s posebno nakladno težo ali prostornino le po možnosti ozirati in da je tudi radi hitrega prevažanja blaga v obojestranskem sporazumevanju o okolščinah priporočljivo, da se rabi mesto pokritih odprte voze.

V ostalem se pa opozarja na v vseh postajah nabite in v zadostnem številu med interesente razdeljene letake o jesenskem prometu 1911.

Mali oglasi.

Najmanjša pristožbina stane 60 v. n. Aho je oglaš obsežnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najprej pravno inšeriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev, in obrtnikov v Gorici, katerih se ošoli (in celo v mestu nihče ne pozna, ker nikjer ne invecirajo). Škoda ni majhna.

Lepa, zračna, meblirana soba s prostim vodom, v sredini mesta se odda takoj v najem. — Naslov povz naše upravnistvo.

Uradnik brez otrok sprejme dijaka iz boljše hiše na hrano in stanovanje. — Naslov povz naše upravnistvo.

Proda se v Bukovici veliko hišo ležečo tik državne ceste 5 minut oddaljeno od železnice. K hiši spada obsežen vrt, 1 njiva zemlje in vinograd. Ugodni plačilni pogoji. — Naslov: Petronio, Bukovica.

Dva dijaka ali dve gospodični se sprejme na stanovanje v ulici Codelli št. 10.

Eno ali dve kandidatini se sprejme na stanovanje in hrano. — Kje povz naše upravnistvo.

Sprejme se na stanovanje in hrano 2 ali 3 dijake iz boljše družine. — Naslov povz naše upravnistvo.

Dobra uradniška družina sprejme 1-2 dečka na stanovanje. Zdrava solnčna soba, izborna domača hrana, strogo nadzorovanje, šola blizu. Mesečna plača 52 kron. — Naslov povz naše upravnistvo.

Solske knjige

za vse šole

prodaja

knjigarna A. Gabršček,
- „Trgovski Dom“ -

Gorica - ulica Morelli št. 12 - Gorica.

Vsakovrstni sodi

škafi za pranje, navadni škafi, brente za vino, leseni čepi in navadni zamaški, asbestovi žvepleni kosi, lesene pipe, filtri, asbest, masa za filtriranje

se dobi

v zalogi vsakovrstnih kletnih predmetov

E. Bregant

Gorica - ulica Morelli št. 12 - Gorica

Knjigoveznica v „Goriški tiskarni“

se priporoča sl. občinstvu za vezavo knjig, registrov, brošur itd. zagotavlja lično delo in dobro postrežbo po zmerni ceni.

Mirko Plesničar,
knjigovez.

Kako se obranimo želodčnih bolečin?!

Takim boleznim, na katerih trpi dandanašnje človeštvo, se pride vspešno v okom ter se jim more energično nasprotovati s tem, da se pravočasno uporablja

Dr. Engel-nov nektar.

Kajti močan želodec in dobra prebava tvorijo temelj zdravega telesa. Kdor hoče svoje zdravje obraniti tudi do starosti, naj uporablja po svojih izvirnih uspehih slavit

Dr. Engel-nov nektar.

Ta pijača, ki je izdelana iz izvrstnih zeliščnih sokov in iz vina, vpliva valed svojega vestnega izdelovanja jako dobrodelno na prebavo in želodčni liker, oziroma želodčno vino ter nima nikakih škodljivih posledic.

Zdravi ali bolni lahko uživajo ta nektar, brez da bi škodovali svojemu zdravju. Nektar vpliva pri pametni uporabi pospešujoče na prebavo in vzbudljivo na tvoritev sokov.

Zato se priporoča vžitek

Dr. Engel-novega nektarja

vsem, ki si hočejo ohraniti zdrav želodec.

Nektar je dobro sredstvo proti želodčnemu katarju, krču, bolečinam, težki prebavi ali zasliženju. Kavatoko ne dopusti nektar, da se dobi zaprtje ali stisko ali količne bolečine ali srčno utripanje, ohrani temveč dober sen in živahen tek, zabranjuje torej nespečnost, dnevno motenje, glavobol in nervozno utrujenost.

V širokih slojih ljudstva razširjen nektar vzdržuje veselost in veselje do življenja. Nektar se dobiva po 3 K in 4 K steklenica v lekarnah sledečih krajev: Gorica, Kormin, Gradisce, Romagn, Ajol, Campolongo, Ronke, Tržič, Ajdovščina, tior, Idrija, Tolmin, Kanal, Videm, Palma, Cervinjan, Oglej, Fiumicel, Gratez, Sežana, Vipava, Podgora, Milj, Trst itd., kakor tudi v lekarnah v vseh večjih in manjših krajih Goriško-Gradišanske in sosednih dežel. Tudi razpošiljajo lekarnarji v Gorici 3 ali več steklenic nektarja po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Dr. Engel-nov nektar.

Moj nektar ni nobeno tajno sredstvo, njegove sestavine so: samos 200, vino malaga 200, vinske škrljaj 50, glicerina 100, črna vino 100, sok jerebika 100, črešnjevi sok 200, brinje 30 in mnogo drugih zelišč. Te sestavine se pomešajo.

Waldperle

brez alkohola

Edini izdelovatelj: **Moritz Löw, Brünn-Hussowitz.**

napravljena iz izbranih gozdnih sokov kojim je pridjana velika množina sladkorja. S soda vodo, mineralno vodo, ali studenčnico se lahko napravi izborna osvežujoča pijača. —

Postavno zavarovano. — Zdravniško priporočeno.

Pozor rodoljubi!

Zahtevajte povsod naše igralne karte

„Primorka“

Na prodaj so v Gorici: v knjigarni A. Gabršček, Gosposka ulica št. 7, trgovini Gaspardis na Travniku št. 24, v tobakarni Sargdaga, Gosposka ulica, v Solkanu: tobakarna Andrej Ličen, v Kojskem: trgovina Karol Lenardič.

Radi opustitve

vinske trgovine

proda se več vinske posode od 1-70 hl po nizki ceni.

Ljubljana, Prisojna ulica št. 5.

Grajzerjevi nasledniki.

Anton Potatzky v Gorici,

naslednik Jos. Terpin.

Na sredl Baštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče npr.berškoga in drabnega blaga ter tkanin, proge in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševalje.

Svetinjice. — Kožni venci. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje okrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 7 35. 8

udlikovara pekarija in sladničarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerjega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Pozor! Pomagalo se vam bo mnogo, ničevrednih ponarejanj.

Zaloga naj se izrecno Globus iz tovarne Fritz Schulz ml. aka. dr.

Velike zaloge novih dvo-koles, šivalnih in kmetijskih strojev, orkestrionov, gramofonov, vsakovrstnih plošč itd. V zaloga imam veliko vseh gori navedenih tudi že rabljenih strojev prav po ceni na izbero pri

Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 2-4.

Mehanična delavnica.

Prodaja tudi na obroke.

Ceniki poštnine prosti.

Zaloga in zastopstvo lahkkih švicarskih motorjev (Motosacoche) na navadnem kolesu. Kupuje se stara dvokolesa, šiv. stroje, gramofone, orkestrijone itd.